

BÅSTADS
KOMMUN

PROGRAM
HANDLINGSPLAN
POLICY
RIKTLINJE

Mål och riktlinjer för nationella minoriteter och minoritetsspråk

Antagen av: Kommunstyrelsen den 11 april 2023 § 72

Diarienummer: KS 000784/2022-900

Giltighetstid: Tills vidare

Dokumentägare: Kommunkansli

Båstads kommuns styrdokument

Aktiverande

Syftar till förändring och utveckling.

PROGRAM – anger ambitioner och viljeinriktningar.

PLAN – anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Normerande

Reglerar befintlig verksamhet och vårt förhållningssätt.

POLICY – anger principer och vägledning.

RIKTLINJE – anger absoluta gränser och ska-krav.

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Bakgrund	3
3	Mål och riktlinjer för Båstads kommuns minoritetspolitiska arbete	4
3.1	Information och kunskap	5
3.2	Språk och kultur	6
3.3	Äldreomsorg	8
4	Ansvar och uppföljning	9
5	Referenser	9

1 Inledning

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk har gällt i Sverige sedan januari 2010. Den 1 januari 2019 reviderades lagen för att stärka de nationella minoriteternas rättigheter och förtydliga myndigheters skyldigheter. För kommuner, och regioner innebär det bland annat utökad informationsskyldighet och skyldighet att anta mål och riktlinjer för minoritetsarbetet. Bakgrunden till förändringarna är att en statlig utredning slagit fast att minoritetslagen inte fått det genomslag som de nationella minoriteterna och regeringen hoppats på. Kommunerna har en skyldighet att ge minoriteterna inflytande i frågor som berör dem.

Syftet med detta styrdokument är att tydliggöra hur Båstads kommun ska arbeta för att tillvarata de nationella minoriteternas intressen enligt gällande lagstiftning.

2 Bakgrund

Vad är en nationell minoritet?

I Sverige har riksdagen bestämt att man för att få status som nationell minoritet ska: vara en grupp med en uttalad samhörighet som går att urskilja från den övriga befolkningen; ha en religiös, språklig, traditionell eller kulturell särart som den inte delar med andra; ha en uttalad vilja att behålla sin identitet; samt ha historiska eller långvariga band med Sverige. Utifrån dessa kriterier har Sverige erkänt judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoriteter. Samerna är dessutom erkända som urfolk, med speciella rättigheter. I Sverige tillämpas principen om självidentifikation för att avgöra vilka som ingår i en nationell minoritet. Enligt den svenska minoritetspolitiken betyder det att det är individen själv som bestämmer om hen vill ingå i en nationell minoritetsgrupp eller inte. De nationella minoritetsspråken i Sverige anges i språklagen och är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska, inklusive dessa språks olika varianter.

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Lagen (2009:724) beskriver vilka rättigheter som minoriteterna har i hela landet och inom speciella förvaltningsområden som finns för finska, meänkieli och samiska. Enligt lagen är varje kommun och myndighet skyldig att informera minoriteterna om deras rättigheter. De är också skyldiga att skydda minoriteternas språk och kultur och särskilt viktigt är barn och ungas rätt att få

utveckla sitt språk och sin kultur. Dessutom är det viktigt att kommuner ger minoriteterna inflytande över frågor som berör dem. Från den 1 januari 2019 reviderades lagen så att rättigheter och skyldigheter stärktes ytterligare. Kommunerna är skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

3 Mål och riktlinjer för Båstads kommuns minoritetspolitiska arbete

Målen och riktlinjerna redovisar hur Båstads kommun implementerar lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Målen och målområdena utgår från nationella lagar och internationella konventioner. Båstads kommun ingår inte i något av förvaltningsområdena och omfattas därför inte av de särskilda krav som rör förvaltningsmyndigheterna. För att uppfylla grundskyddet för de nationella minoriteterna ska Båstads kommun arbeta utifrån följande områden:

- Information och kunskap
- Språk och kultur
- Äldreomsorg

Till respektive område redovisas den lagtext som reglerar kommunens skyldigheter. Därefter beskrivs kommunens mål och riktlinjer.

3.1 Information och kunskap

Minoritetslagen 3 §
Kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt minoritetslagen och de föreskrifter som den hänvisar till.
Mål - Information och kunskap
<ul style="list-style-type: none">
• Båstads kommun ska öka medborgarnas och organisationens kunskap om minoritetslagstiftningen och de nationella minoriteternas rättigheter.
Riktlinjer - Båstads kommun ska...
<p>➤ Tillhandahålla information om nationella minoriteters rättigheter och kommunens ansvar enligt minoritetslagen.</p> <p>Ansvar: Kommunstyrelsen (Kommunledningen, kansli/kommunikation, tar fram och publicerar allmän information samt detta styrdokument på kommunens webb).</p>
<p>➤ Erbjuder kunskap till medarbetare om nationella minoriteters rättigheter och lagen som reglerar deras rättigheter.</p> <p>Ansvar: Kommunstyrelsen (kommunledningen, kansli/kommunikation, tar fram och publicerar allmän information samt detta styrdokument på intranätet).</p>
<p>➤ Ge nationella minoriteter muntlig och skriftlig information om deras rättigheter på aktuellt minoritetsspråk – när det är möjligt.</p> <p>Ansvar: Kommunstyrelsen (samtliga verksamheter)</p>

3.2 Språk och kultur

Minoritetlagen 4 §
Det allmänna ska skydda och främja de nationella minoritetsspråken, och främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.
Minoritetlagen 9 §
Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.
Relaterade lagar
FN:s barnkonvention artikel 30 slår fast att barn som tillhör en minoritet ska ha rätt till sitt kulturliv, religion och språk. Barnkonventionen är svensk lag (2018:1197).
Enligt språklagen (2009:600) har det allmänna ett särskilt ansvar att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.
Enligt skollagen (2010:800) ska en elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna erbjudas modersmålsundervisning i elevens minoritetsspråk. Huvudmannen är skyldig att anordna modersmåls-undervisning i minoritetsspråk om; en elev vill få undervisningen; och det finns en lämplig lärare. För gymnasiet gäller även att eleven ska ha goda kunskaper i språket för att skyldigheten ska gälla.
Enligt bibliotekslagen (2013:801) ska det allmänna biblioteksväsendet ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna, bland annat genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken.

Mål – Språk och kultur
<ul style="list-style-type: none"> • De nationella minoriteterna kan använda sitt språk i kommunens verksamheter vid behov.
<ul style="list-style-type: none"> • Arbetet för att skydda och främja nationella minoriteters språk och kultur är integrerat i berörda verksamheter i enlighet med reglerande lagar.
Riktlinjer – Båstads kommun ska...
<p>➤ Tillhandahålla information om nationella minoriteters rätt till förskola på minoritetsspråk till föräldrar och vårdnadshavare när sådan efterfrågas.</p> <p>Ansvar: Utbildningsnämnden (Barn och Skola)</p>
<p>➤ Känna till och informera barn, ungdomar och vårdnadshavare om rätten till modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken; utveckla och tillgängliggöra undervisningen genom exempelvis anpassade läromedel och utökad distansundervisning; vid behov säkerställa tillgången på undervisning i och på det nationella minoritetsspråken.</p> <p>Ansvar: Utbildningsnämnden (Barn och Skola)</p>
<p>➤ Uppmärksamma nationella minoriteters språk och kultur vid speciella högtider så som nationaldagar, eller vid minnesdagar så som förintelsens minnesdag. Exempelvis med flaggning och/eller på kommunens webb.</p> <p>Ansvar: Kommunstyrelsen (kommunledning, kansli/kommunikation, teknik och service kopplat till flaggpolicy)</p>
<p>➤ Säkerställa att folkbiblioteket fullföljer sina minoritetspolitiska uppdrag så som det är beskrivna i bibliotekslagen.</p> <p>Ansvar: Kommunstyrelsen (Teknik och Service/Biblioteket)</p>

3.3 Äldreomsorg

Minoritetslagen § 18 a, § 18 b, § 18 c
En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper; Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg som erbjuds enligt 18 a § beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet; Kommunen ska informera den som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna till sådan service och omvårdnad som anges i 18 a §.
Relaterade lagar
Paragraf 18 a i minoritetslagen bör läsas tillsammans med 5 kapitlet 6 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453), som säger att kommuner ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre människor.
Mål - Äldreomsorg
<ul style="list-style-type: none">
• Äldre som har begränsade, eller inga kunskaper, i något annat språk än sitt minoritetsspråk ges möjlighet att uttrycka vilka behov och önskemål de har.
• Värna äldres rätt till en värdig och trygg omsorg med hänsyn till betydelsen av språket och andra kulturella symboler och värden.
Riktlinjer - Båstads kommun ska...
<p>➤ Ha kunskap om och kunna tillhandahålla grundläggande information om rätten till äldreomsorg på nationella minoritetsspråk.</p> <p>Ansvar: Vård och omsorgsnämnden (Vård och omsorg)</p>
<p>➤ Ska, när biståndsbeslut finns och den enskilde vill det, verka för att på lämpligt sätt kunna erbjuda insatser på de nationella minoritetsspråken.</p> <p>Ansvar: Vård och omsorgsnämnden (Vård och omsorg)</p>

4 Ansvar och uppföljning

Kommunstyrelsen har huvudansvaret för att samordna kommunens arbete med nationella minoriteters rättigheter i enlighet med mål och riktlinjerna. Samtliga nämnder inom kommunen har eget ansvar för nationella minoriteters rättigheter inom sina ordinarie ansvarsområden. Samtliga nämnder ansvarar för uppföljning av arbetet utifrån mål och riktlinjerna. Varje nämnd ska redovisa arbetet när så påkallas. Båstads kommun är skyldig att på begäran lämna uppgift till uppföljningsmyndigheterna om vilka mål och riktlinjer de har antagit för sin minoritetspolitiska verksamhet.

5 Referenser

Sveriges minoritetslag: Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk – Riksdagen

Sveriges skollag: Skollag (2010:800) - Riksdagen

Sveriges socialtjänstlag: Socialtjänstlag (2001:453) - Riksdagen

Sveriges bibliotekslag: Bibliotekslag (2013:801) - Riksdagen

Barnkonventionen som svensk lag: Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter - Riksdagen

Europarådets ramkonvention: Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter - Regeringen

Handbok för kommuner och regioner: Handbok-nationella-minoriteter – Länsstyrelsen Stockholm